

Конят – символният „двойник“ на рома

Конят винаги е бил един от най-разпространените и предпочитани от много етноси символи. В етноложката, етнографската и етносемиотичната литература нееднократно е обръщано внимание на особената съдържателно-формална и функционално-смеслова роля, която се е възлагала на коня спрямо организацията на човешката и социалната екзистенция, на неговите реални и тотемни значения. В образа за коня са „втъквани“, влагани, диалектически „снемани“ редица антропоморфни характеристики за индивидуалност и социалност. **Конят се е възприемал като специфичен израз на разума, на диалектиката между живота и смъртта, като средоточие на благородство, сила, бързина, добродетелност, бърза преходност на живота, инстинктивна природа, магическа способност за гадателство и др. под.** В зависимост от цвета на коня, от неговата обвързаност с други атрибути по него или с орнаментиката на колесницата му се е дефинирала неговата символна значимост за разрешаване на загадките на битието; жертването му е възприемано като символична смърт на смъртта, като победа на живота, като триумф над хаоса¹¹.

В езотеричната литература също се отделя особено широко място на коня и неговия дериват – ликорната, на тяхното обективно (историческо и съвременно) присъствие в зашифрованата енигматична символизация на човешката (персонална и социална) менталност¹².

Култът към коня е бил особено разпространен в индоевропейския ареал. Свидетелства за това могат да се намерят както в древноиндийската, така и в славянската митология. Нещо повече, резонансът от тези митологични инвенции и в нашето съвремие също намира своеобразни изражения в определени архитектурни детайли и орнаменти, в съответно апликиране с конски атрибути и т. н. Защото конят се е възприемал като особено ценен жертвен, тотемен еталон, нерядко като еквивалентен, двойников образ на човека. Конят се е свързвал семиотично и семантично със „свещеното дърво“, конституиращо митологичния сценарий за историческия наратив в много етнически епоси, тъй като жертвеното животно е играло ролята на посредник между различни светове – този на земните хора и този на боговете. Оттук и тропът на жертвения кон се е оценявал